

10. Тренев М.М. Стратегическое управление. М.: ПРИОР, 2000;

11. Michael E.Porter. What is Strategy? Harvard Business Review (November–December 1996), 61–78.

12. Michael E.Porter. Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors (New York: The Free Press, 1980).

13. Raymond E. Miles, Charles C. Snow, Alan D. Meyer, Henry J. Coleman, Jr., Organizational Strategy, Structure, and Process. Academy of Management Review 3 (1978), 546–562.

References

1. Ansoff I. Strategic Management. M.: Economics, 1989.

2. Ansoff I. A new corporate strategy. St. Petersburg – 1999.

3. Vihansky O.S. Strategic Management: Tutorial / O.S. Vihansky. – 3rd ed., Remaking. and ext. – M.: Gardariki, 2005.

4. Kirilenko O.V. Energy Saving – Development Strategy / OV Kirilenko // Business Bulletin. – 2010. – N2. – P.8–11.

5. Kulikov P.M Energy Saving Management in Construction Enterprises: Theory, Methodology, Practice: Monograph / P.M. Kulikov, M.M. Klimchuk – Ivano-Frankivsk, Voliant, 2017– 344p.

6. Mintzberg G., Alstrend B., Lampel D. Schools of strategies. St. Petersburg. 2000

7. Sak T.V. Enterprise energy saving strategy: essence, factors, stages of formation. Access mode: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/104.pdf>

8. Thomson A.A., Strickland A.J. Strategic Management. Concepts and situations for analysis. M.: St. Petersburg; K; Williams, 2003. P.32.

9. Thomson A.A., Strickland A.J. Strategic Management. Art strategy development and implementation. M.: UNITI, 1998. P. 11.

10. Trenev M. Strategic management. M.: PRIOR, 2000;

11. Michael E.Porter. What is Strategy? Harvard Business Review (November–December 1996), 61–78.

12. Michael E.Porter. Competing Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors (New York: The Free Press, 1980).

13. Raymond E. Miles, Charles C. Snow, Alan D. Meyer, Henry J. Coleman, Jr., Organizational Strategy, Structure, and Process. Academy of Management Review 3 (1978), 546–562.

Дані про автора

Дорошенко Віолетта Миколаївна,

здобувач кафедри організації та управління будівництвом, Київський національний університет будівництва і архітектури

e-mail: violetta.doroshenko@gmail.com

Данные об авторе

Дорошенко Виолетта Николаевна,

соискатель кафедры организации и управления строительством, Киевский национальный университет строительства и архитектуры

e-mail: violetta.doroshenko@gmail.com

Data about the author

Violetta Doroshenko,

Applicant, Department of Organization and Construction Management, Kiev National University of Construction and Architecture

e-mail: violetta.doroshenko@gmail.com

УДК 330.341.1:334.716–027.31–048.445

РИБАКОВА Л.П.,
СИМОЧКО М.І.,
ЮГАС Е.Ф.

Класифікація витрат підприємства на освоєння нової продукції

Предметом дослідження є класифікація витрат підприємства на освоєння нової продукції.

Метою дослідження є окреслення класифікації витрат інноваційної діяльності підприємства.

Методи дослідження. В роботі використані діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу, порівняльний метод, метод узагальнення даних.

Результати роботи. У статті окреслено фактори, що впливають на методіку формування облікової інформації щодо витрат інноваційної діяльності підприємств; визначена номенклатура па-

раметрів, використовуваних при оцінці конкурентоспроможності. Класифіковано витрати інноваційної діяльності підприємства.

Висновки. Результатами проведеного дослідження стали наступні висновки: класифіковано витрати інноваційної діяльності підприємства: за окремими сферами діяльності, за етапами інноваційного процесу, за учасниками створення інноваційного продукту, за економічними елементами, за характером витрат, за порівнянням нового виробу з аналогами, що дозволяє здійснити конструкцію інформаційної моделі в частині облікового забезпечення щодо витрат інноваційної діяльності, пов'язаних з розробкою інноваційного продукту.

Ключові слова: підприємства, інноваційна діяльність, витрати, інформація, інноваційний продукт, інтелектуальна власність, маркетинг, класифікація.

РЫБАКОВА Л.П.,
СИМОЧКО М.И.,
ЮГАС Э.Ф.

Классификация расходов предприятия на освоение новой продукции

Предметом исследования является классификация расходов предприятия на освоение новой продукции.

Целью исследования является определение классификации расходов инновационной деятельности предприятия.

Методы исследования. В работе использованы диалектический метод научного познания, метод анализа и синтеза, сравнительный метод, метод обобщения данных.

Результаты работы. В статье обозначены факторы, влияющие на методику формирования учетной информации о расходах инновационной деятельности предприятий; определена номенклатура параметров, используемых при оценке конкурентоспособности. Классифицированы расходы инновационной деятельности предприятия.

Выводы. Результатами проведенного исследования стали следующие выводы: классифицированы расходы инновационной деятельности предприятия: по отдельным сферам деятельности, по этапам инновационного процесса, по участникам создания инновационного продукта, по экономическим элементам, по характеру расходов, по сравнению нового изделия с аналогами, которое позволяет осуществить конструкцию информационной модели в части учетного обеспечения по затратам инновационной деятельности, связанным с разработкой инновационного продукта.

Ключевые слова: предприятия, инновационная деятельность, расходы, информация, инновационный продукт, интеллектуальная собственность, маркетинг, классификация.

RYBAKOVA L.P.,
SYMOCHKO M.I.,
YUHAS E.F.

Classification of enterprise costs for new product development

The subject of the study is the classification of costs of the enterprise for the development of new products.

The purpose of the study is to outline the classification of costs on innovative activity of the enterprise.

Research methods. The dialectical method of scientific knowledge, method of analysis and synthesis, comparative method, method of generalization of data are used in the work.

Results of work. The paper outlines the factors that influence on the methodology of the formation of accounting information on the costs of innovation activity of enterprises; it defined the nomenclature of the parameters used in the competitiveness assessment. Costs of innovative activity of the enterprise are classified.

Conclusions. *The results of the study were the following conclusions: costs of innovation activity of the enterprise are classified: by individual fields of activity, by stages of the innovation process, by participants in the creation of an innovative product, by economic elements, by the nature of costs, by comparing a new product with analogues, which allows to construct the information model in part of the accounting for the costs of innovation activity associated with the development of an innovative product.*

Keywords: *enterprises, innovation activity, costs, information, innovative product, intellectual property, marketing, classification.*

Постановка проблеми. Створення моделі обліково-аналітичного забезпечення інноваційної діяльності підприємств є актуальним завданням в умовах виходу з кризи вітчизняної економіки. Для управління інноваційною діяльністю необхідно мати достовірну та своєчасну інформацію про витрати, ціну продажу та плановий рівень прибутковості інноваційного продукту. Розробки вітчизняних і зарубіжних економістів в сфері визначення економічного змісту та класифікації інновацій є основою для побудови методології їх бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання бухгалтерського обліку та економічного аналізу інноваційної діяльності підприємств досліджували О. Бородкін, Ф. Бутинець, М. Дворцин, Е. Крилов, Я. Крупка, А. Пустовіт та ін. Однак, наукових досліджень, присвячених вирішенню проблеми створення комплексної системи обліково-аналітичного забезпечення інноваційної діяльності підприємств недостатньо і тому це потребує подальших досліджень.

Мета статті – окреслення класифікації витрат інноваційної діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу. На методику формування облікової інформації щодо витрат інноваційної діяльності впливають: 1) джерела фінансування інновацій: проведення інноваційної діяльності за рахунок власних або позикових коштів; 2) етапи реалізації проекту: науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) з метою розробки інноваційного продукту, створення або придбання об'єктів права інтелектуальної власності; виробництво інноваційної продукції; маркетинг і продаж інноваційної продукції; 3) специфіка діяльності суб'єктів господарювання, які впроваджують інноваційну діяльність: підприємств, які передбачають інноваційну діяльність як один з видів статутної; суб'єктів господарювання, створених з метою здійснення інноваційної діяльності; 4) рівень комерціалізації інноваційного проекту.

Проф. О.С. Бородкін до витрат, пов'язаних з підготовкою і освоєнням нових видів продукції, відносить підвищені витрати на виробництво нових видів продукції в період їх освоєння, а також витрати, пов'язані з підготовкою і освоєнням випуску продукції, не призначеної для серійного і масового виробництва [1, 33–34]. За своїм речовим складом витрати на освоєння нової продукції не відрізняються від витрат на виробництво продукції і складаються з: витрат на оплату праці, матеріальних витрат, амортизаційних відрахувань, витрат на спеціальне оснащення.

Оцінка нової продукції підприємства ґрунтується на порівнянні характеристик аналізованої продукції з конкретною потребою і встановленні їх відповідності один одному. Має бути вирішене завдання визначення номенклатури параметрів, що підлягають аналізу та є істотними з погляду споживача.

Номенклатура параметрів, використовуваних при оцінці конкурентоспроможності, може бути розділена на дві групи: параметри якості (технічні); економічні параметри.

До групи параметрів якості належать потреби, які характеризують зміст потреби і умови її задоволення: параметри призначення; ергономічні параметри; естетичні параметри; нормативні параметри.

До групи економічних параметрів належать повні витрати споживача (ціна споживання) з придбання і споживання продукції. Повні витрати споживача загалом включають одноразові й поточні витрати. Одноразовими витратами є витрати з придбання продукції (ціна продукції), транспортування, митні збори і витрати, витрати на налагодження, пробний запуск.

Витрати на транспортування складаються з витрат на навантаження і розвантаження, доставку, страхування в дорозі, розконсервування, зберігання, обслуговування продукції при доставці. Витрати на придбання продукції визначаються ціною, що фактично сплачується покупцем відповідно до договору купівлі-продажу або

інших договірних документів. Поточні витрати включають: витрати на оплату праці обслуговуючого персоналу; витрати на паливо і енергію; витрати на сировину, основні і допоміжні матеріали, що споживаються при використанні продукції; витрати на ремонт, запасні частини та інші статті витрат для конкретного покупця.

Важливе значення для планування й бухгалтерського обліку витрат на освоєння нових виробів має їх науково обґрунтована класифікація.

У економічній літературі і в практиці науково-дослідних і проектно-конструкторських установ витрати інноваційного характеру класифікуються лише за однією ознакою – за характером виконуваних робіт – і поділяються на дві групи: витрати на розробку технічної і технологічної документації; витрати, пов'язані з виконанням виробничих робіт. Для підвищення ефективності контролю і виявлення внутрішніх резервів зі зниження витрат на освоєння нових виробів пропонується вести облік витрат на підготовку і освоєння нових видів продукції згідно з Типовим положенням з планування, обліку і калькуляції собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2002 р. № 946, що передбачає: 1. Витрати на проектування і конструювання нового виробу; 2. Витрати на проектування спеціального інструментального оснащення і розробку технологічного процесу його виготовлення; 3. Витрати на розробку і оформлення нормативів витрат; 4. Витрати на випробування матеріалів, напівфабрикатів, інструментів і пристроїв для виробництва нових виробів; 5. Витрати на виготовлення дослідного зразка [10].

Наведена номенклатура витрат на підготовку і освоєння нових видів продукції повторюється в Методичних рекомендаціях по формуванню собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості, затверджених Наказом Міністерства промислової політики від 9 липня 2007 р. № 373 [6]. Як і попередня, вона не охоплює весь перелік витрат, які здійснюють підприємства при освоєнні виробництва нових виробів.

Удосконалено класифікацію витрат інноваційної діяльності наступним чином: за окремими сферами діяльності (витрати на НДДКР або комерційні інноваційні проекти); за етапами інноваційного процесу (витрати на дослідження, витрати на розробки); за учасниками створення інноваційного продук-

ту (витрати відповідних структурних підрозділів або послуги сторонніх осіб); за економічними елементами; за характером витрат (прямі та непрямі); за порівнянням нового виробу з аналогами (нормовані та ненормовані), що дозволяє здійснити конструкцію інформаційної моделі в частині облікового забезпечення щодо витрат інноваційної діяльності, пов'язаних з розробкою інноваційного продукту.

Висновки

Класифіковано витрати інноваційної діяльності: за окремими сферами діяльності, за етапами інноваційного процесу, учасниками створення інноваційного продукту, за економічними елементами, за характером витрат, за порівнянням нового виробу з аналогами, що дозволяє здійснити конструкцію інформаційної моделі в частині облікового забезпечення щодо витрат інноваційної діяльності, пов'язаних з розробкою інноваційного продукту. Представлена класифікація витрат відповідає удосконаленій класифікації інноваційних процесів в частині доповнення ознакою за окремими сферами діяльності: 1) товарна інновація; 2) технологічна інновація; 3) ринкова інновація; 4) маркетингова інновація; 5) управлінська інновація. Використання запропонованих класифікацій є теоретичною базою розробки інформаційних моделей в частині витрат, доходів і фінансових результатів інноваційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Бородкин А. С. Учет производственных затрат в промышленности. М.: Финансы, 1973. 112 с.
2. Важинський Ф. А., Колодійчук А. В. Маркетингові дослідження в системі управління конкурентоспроможністю підприємств // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. праць. Львів: РВВ НЛТУ України. 2009. Вип. 19.1. С. 125–130.
3. Гаврилко П. П., Колодійчук А. В., Черторижський В. М. Фактори інноваційного розвитку промисловості // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. праць. 2011. Вип. 21.11. С. 201–205.
4. Гоголь Г. П., Колодійчук А. В., Яремко А. Ю. Сутність збутової діяльності машинобудівних підприємств // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. праць. 2010. Вип. 20.7. С. 148–153.
5. Колодійчук А. В., Пісний В. М., Семчук Ж. В. Сутність інновацій, структура та основні етапи інноваційного процесу // Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип. 19.9. С. 191–196.

6. Методические рекомендации по формированию себестоимости продукции (работ, услуг) в промышленности // Приказ Минпромполитики Украины, принятый 09.07.2007 г. № 373. URL: <http://www.rada.gov.ua>

7. Мех Я., Чорний Р. Соціалізація системи обліку в контексті контролю за використанням внутрішніх резервів підприємства // Теорія і практика економічного аналізу: сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, жовтень 2008 р.). Тернопіль: ТНЕУ, 2008. С. 215–218.

8. Сопільник Л. І., Колодійчук А. В. Теоретичні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємств // Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип. 19.8. С. 183–187.

9. Сопільник Л. І., Колодійчук А. В. Управління конкурентоспроможністю машинобудівних підприємств на сучасному етапі розвитку економіки України // Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип. 19.10. С. 222–227.

10. Типовое положение по планированию, учету и калькулированию себестоимости продукции (работ, услуг) в промышленности (2002). Утверждено Постановлением КМ Украины от 10.07.2002 г. № 946.

11. Чорна Н. Проблеми розвитку підприємництва в Україні // Прикладна економіка – від теорії до практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 27 жовтня 2017 р.). Тернопіль, 2018. С. 77–79.

References

1. Borodkin, A. S. (1973). Uchet proizvodstvennykh zatrat v promyshlennosti [Accounting for production costs in industry]. Moscow: Finance. [in Russian].

2. Vazhynskyy, F. A., & Kolodiychuk, A. V. (2009). Marketynhovi doslidzhennya v systemi upravlinnya konkurentospromozhnisty pidpryyemstv [Marketing research in the system of competitiveness management of enterprises]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 19.1 (pp. 125–130). [in Ukrainian].

3. Havrylko, P. P., Kolodiychuk, A. V., & Chertoryzhskyy, V. M. (2011). Faktory innovatsiynoho rozvytku promyslovosti [Factors of innovation development of industry]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 21.11 (pp. 201–205). [in Ukrainian].

4. Hohol, H. P., Kolodiychuk, A. V., & Yaremko, A. Yu. (2010). Sutnist' zbutovoyi diyal'nosti mashynobudivnykh pidpryyemstv [The essence of the sales activities of ma-

chine-building enterprises]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 20.7 (pp. 148–153). [in Ukrainian].

5. Kolodiychuk, A. V., Pisnyy V. M., & Semchuk Zh. V. (2009). Sutnist' innovatsiy, struktura ta osnovni etapy innovatsiynoho protsesu [The essence of innovation, the structure and the main stages of the innovation process]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 19.9 (pp. 191–196). [in Ukrainian].

6. Metodicheskiye rekomendatsii po formirovaniyu sebestoimosti produktsii (rabot, uslug) v promyshlennosti [Methodological recommendations on the formation of the cost of production (work, services) in industry] (2007). Order of the Ministry of Industrial Policy of Ukraine. Adopted on 2007, July 9, No 373. URL: <http://www.rada.gov.ua>

7. Mekh, Ya., & Chorny, R. (2008). Sotsializatsiya systemy obliku v konteksti kontrolyu za vykorystanniam vnutrishnikh rezerviv pidpryyemstva [Socialization of the accounting system in the context of control over the use of internal reserves of the enterprise]. In Teoriya i praktyka ekonomichnoho analizu: suchasny stan, aktual'ni problemy ta perspektyvy rozvytku [Theory and practice of economic analysis: current state, actual problems and prospects of development]: Materials of the IV International scientific and practical conference (Ternopil, October 2008): (pp. 215–218). Ternopil: TNEU. [in Ukrainian].

8. Sopilnyk, L. I., & Kolodiychuk, A. V. (2009). Teoretichni aspekty upravlinnya konkurentospromozhnisty pidpryyemstv [Theoretical aspects of enterprise competitiveness management]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 19.8 (pp. 183–187). [in Ukrainian].

9. Sopilnyk, L. I., & Kolodiychuk, A. V. (2009). Upravlinnya konkurentospromozhnisty mashynobudivnykh pidpryyemstv na suchasnomu etapi rozvytku ekonomiky Ukrainy [Management of competitiveness of machine-building enterprises at the current stage of development of Ukrainian economy]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 19.10 (pp. 222–227). [in Ukrainian].

10. Tipovoye polozheniye po planirovaniyu, uchetu i kalkulirovaniyu sebestoimosti produktsii (rabot, uslug) [Typical position on planning, accounting and calculating the cost of production (work, services) in industry] (2002). Approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 2002, July 10, No. 946. [in Russian].

11. Chorna, N. (2018). Problemy rozvytku pidpryyemnytstva v Ukraini [Problems of entrepreneurship devel-

opment in Ukraine]. In *Prykladna ekonomika – vid teorii do praktyky* [Applied Economics – From Theory to Practice]: Materials of the International Scientific and Practical Conference (Ternopil, Oct 27, 2017) (pp. 77–79). Ternopil. [in Ukrainian].

Дані про авторів

Рибакова Леся Петрівна,

к.е.н., доцент Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Симочко Марія Іллівна,

старший викладач Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Югас Еріка Федорівна,

к.е.н., доцент Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Данные об авторах

Рыбакова Леся Петровна,

к.э.н., доцент Ужгородского торгового-экономического института Киевского национального торгового-экономического университета;

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Симочко Мария Ильинична,

старший преподаватель Ужгородского торгового-экономического института Киевского национального торгового-экономического университета;

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Югас Эрика Федоровна,

к.э.н., доцент Ужгородского торгового-экономического института Киевского национального торгового-экономического университета

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Data about the authors

Lesya Rybakova,

Ph.D. of Economics, Associate Professor, Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kiev National Trade and Economic University;

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Mariya Symochko,

Senior Lecturer of Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kiev National Trade and Economic University;

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Erika Yuhas,

Ph.D. of Economics, Associate Professor, Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kiev National Trade and Economic University

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

УДК 338.43.02:332.3

НЕГОДА Ю.В.

Оцінка процесів трансформації земельних відносин

Предмет дослідження – теоретичні та практичні аспекти трансформації земельних відносин.

Метою дослідження є розкриття специфіки ринкової трансформації власності на землю.

Методи дослідження. У роботі використано сукупність методів і підходів, у тому числі діалектичний метод наукового пізнання, системний, історичний, метод узагальнення даних, що дозволило забезпечити концептуальну єдність дослідження.

Результати роботи. Розкрито специфіку ринкової трансформації власності на землю, яка проявляється в наявності великої кількості обмежень та визначальної ролі державного регулювання, що обумовлено особливими властивостями землі як базового чинника виробництва в аграрному секторі. На відміну від переважаючих в економічній літературі односторонніх характеристик даного процесу пропонується розглядати специфіку ринкової трансформації власності на землю комплексно, в єдності таких процесів, як лібералізація та демократизація власності, інституційні та структурні зміни в аграрному секторі економіки.

Висновки. Інституціональна база земельного регулювання в Україні повинна послідовно орієнтувати суспільство на суворо цільове використання сільськогосподарських угідь, соціально, економічно та екологічно вивірені в інтересах держави прийоми та відносини їх виробничої експлуатації, обігу та ринку. Однак законодавчу ефективність істотно знижує відсутність в складі або